

Sygn. akt II CSK 266/15

POSTANOWIENIE

Dnia 9 grudnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski

w sprawie z powództwa Syndyka Masy Upadłości I. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w P.

przeciwko M. L. i J. L.

o uznanie czynności upadłego za bezskuteczną w stosunku do masy upadłości i o wydanie ,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 9 grudnia 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego M. L.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu

z dnia 25 września 2014 r., sygn. akt I ACa 612/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania.

Pełnomocnik pozwanego M. L. w skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 25 września 2014 r. wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania oparł na przesłankach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt. 2, 3 oraz 4 k.p.c.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik pozwanego wskazał na nieważność postępowania przed Sądem Okręgowym jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 3 oraz 4 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że w postępowaniu ze skargi kasacyjnej zarzut nieważności może dotyczyć bezpośrednio tylko postępowania przed sądem drugiej instancji. Wyłączone jest natomiast w tym postępowaniu bezpośrednie badanie naruszenia przepisów postępowania przez sąd pierwszej instancji, w tym prowadzących do nieważności postępowania. Kwestia ta może podlegać badaniu i rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy jedynie pośrednio, poprzez przytoczenie przez skarżącego w ramach drugiej podstawy z art. 398³ § 1 k.p.c. zarzutu naruszenia przez sąd odwoławczy art. 378 § 1 k.p.c. lub art. 386 § 2 k.p.c., które to uchybienie doprowadziło do usankcjonowania postępowania pierwszoinstancyjnego, dotkniętego nieważnością z uwagi na obrazę przez sąd pierwszej instancji określonych przepisów prawa procesowego.

Tak określony zarzut wymaga zatem wyartykułowania w ramach drugiej podstawy kasacyjnej przepisu naruszonego przez sąd odwoławczy, obok wymienienia przepisów naruszonych przez sąd pierwszej instancji.

Autor skargi kasacyjnej wymagania we wskazanym zakresie wprawdzie spełnił przedstawił bowiem odpowiednio skonstruowany zarzut z powołaniem art. 386 § 2 k.p.c., jednak argumentacja zawarta w skardze kasacyjnej dotycząca nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji nie mogła odnieść skutku i uznanie, że wyrok Sądu pierwszej instancji wydany został w warunkach nieważności postępowania na skutek pozbawienia pozwanej J.L. możliwości obrony jej praw. Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku dokonał prawidłowej oceny w tym zakresie, podnosząc, że uchybienia Sądu Okręgowego w zakresie powiadamiania pozwanej i jej pełnomocnika o kolejnych posiedzeniach sądowych, a wynikające z przekonania, że także pozwaną reprezentuje obecny na nich pełnomocnik pozwanego (*nota bene* nie kwestionujący tego), mogły zostać usunięte – przez umożliwienie składania wniosków procesowych - na ostatnim posiedzeniu wyznaczonym na rozprawę, o której pozwana i jej pełnomocnik zostali prawidłowo powiadomieni. W judykaturze Sądu Najwyższego (wyrok SN z 17 lutego 2004 r., III CK 226/02, LEX nr 163995) przyjmuje się, że przy analizie, czy doszło do pozbawienia strony możliwości działania, należy najpierw rozważyć, czy nastąpiło naruszenie przepisów procesowych, a w drugiej kolejności trzeba sprawdzić, czy uchybienie to wpłynęło na możliwość strony do działania w postępowaniu, w końcu należy zbadać, czy pomimo realizacji tych przesłanek strona mogła bronić swych praw, mimo uchybień procesowych. Tylko w razie kumulatywnego spełnienia wszystkich tych trzech przesłanek, można odpowiedzieć twierdząco, że strona została pozbawiona możliwości działania. Nie ma znaczenia natomiast, z jakich powodów to pozbawienie możliwości obrony nastąpiło, tj. czy było efektem działania sądu, strony przeciwnej czy też osoby trzeciej. Skarżący odwołując się m.in. do powołanego orzeczenia, zawarł w skardze konkluzję, która w konkretnych okolicznościach niniejszej sprawy, nie zasługiwała na akceptację.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik pozwanego wskazał ponadto na potrzebę wykładni art. 127 pkt 1 Ustawy prawo upadłościowe i naprawcze. W ocenie autora skargi kasacyjnej

wątpliwość sprowadza się do wskazania i ustalenia jak należy interpretować pojęcie rażącego stopnia dysproporcji pomiędzy wskazanymi w przepisie świadczeniami.

Odnosząc się do tak sformułowanych wątpliwości interpretacyjnych podnieść należy, że oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (zob. np. postanowienie SN z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ.; postanowienie SN z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, nie publ.; postanowienie SN z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, nie publ.; postanowienie SN z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, nie publ.).

Tych wymagań autor skargi kasacyjnej nie spełnił. Uzasadnienie wniosku nie pozwalało na przyjęcia, że zachodzą publicznoprawne okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ponieważ autor skargi kasacyjnej nie przedstawił jakichkolwiek argumentów, które mogłyby świadczyć o występowaniu rozbieżności interpretacyjnych w tym zakresie.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).